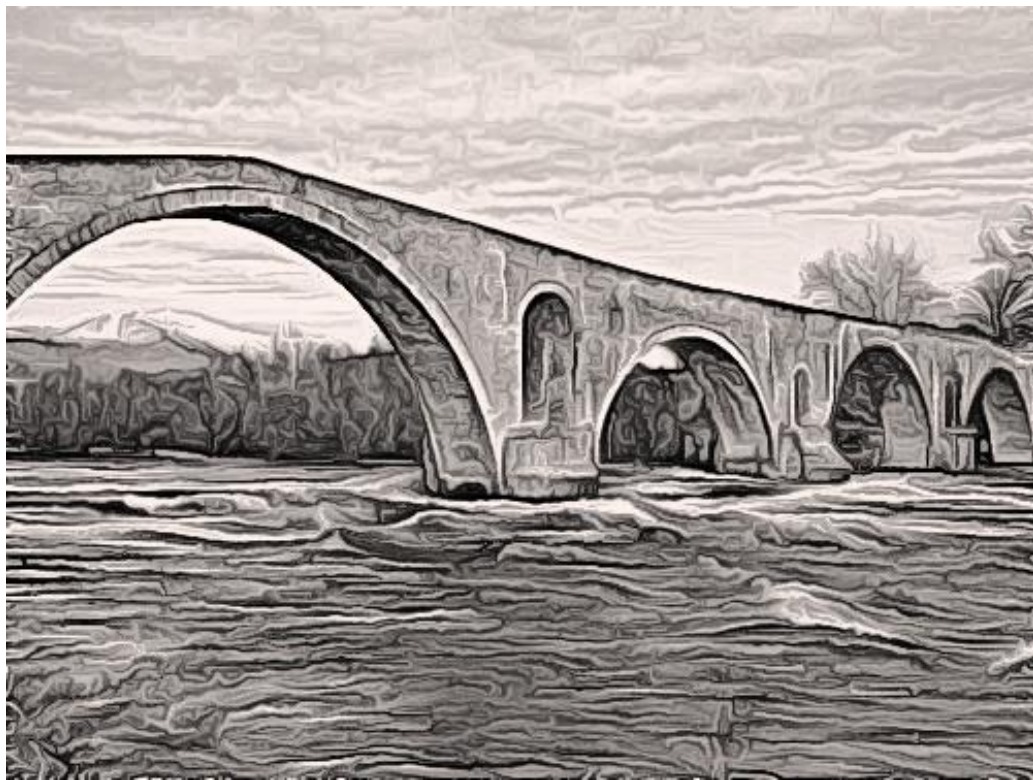

Δημιουργική Διαθεματική Εργασία
Λογοτεχνία – Δραματική Ποίηση – Ρητορική

Του γιοφυριού της Άρτας

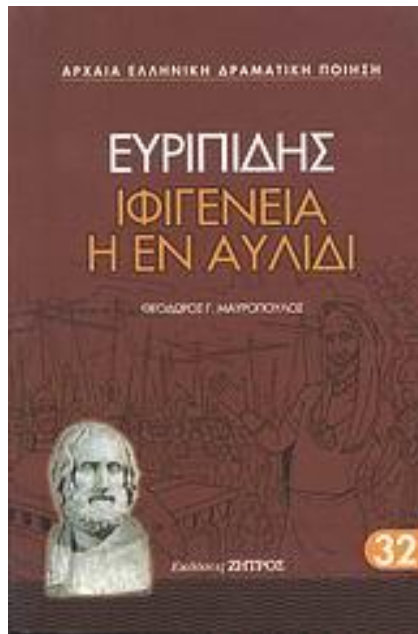

Ιφιγένεια η εν Αυλίδι

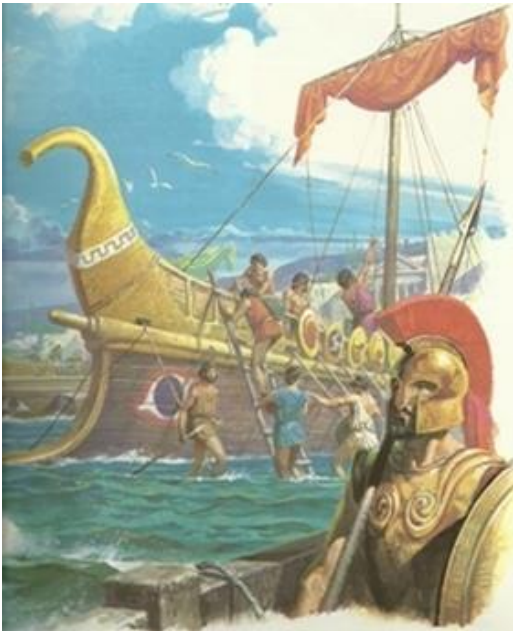
Γιάννης Μακαβέλος Γ3

Διαβάζοντας τα αποσπάσματα από την τραγωδία του Ευρυπίδη «Ιφιγένεια η εν Αυλίδι» και την παραλογή «Του γιοφυριού της Άρτας», διαπιστώνουμε αρκετές ομοιότητες στον «μύθο», δηλαδή στην υπόθεση.

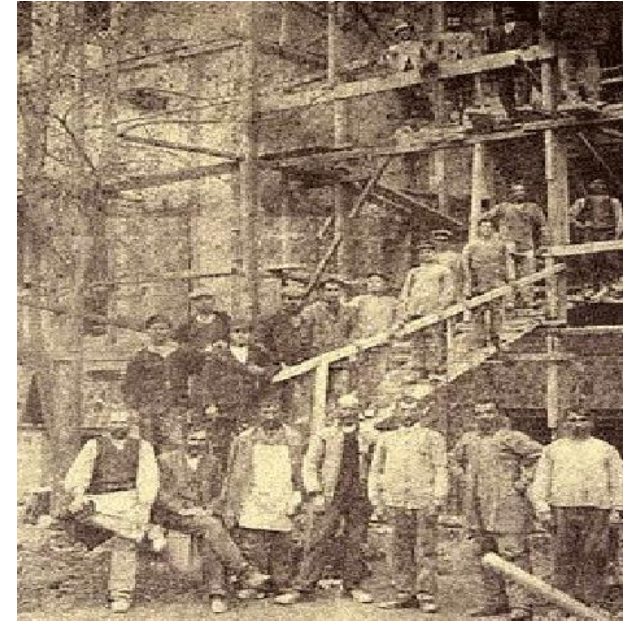

Η περιπέτεια: Η πλοκή της τραγωδίας και της παραλογής είναι παρόμοια, καθώς οι ήρωες δεν μπορούν να εκπληρώσουν ένα μεγαλόπνοο σχέδιο. Στην Αυλίδα τα πλοία των Αχαιών δεν μπορούν να αποπλεύσουν για την Τροία αφού δε φυσά ούριος άνεμος. Ο πρωτομάστορας αντιμετωπίζει δυσκολίες στο τεχνικό έργο που ανέλαβε αφού το γεφύρι δε στεριώνει.

«Σαράντα πέντε μάστοροι κι εξήντα μαθητάδες
γιοφύρι-ν-εθεμέλιωναν στις Άρτας το ποτάμι.
Ολημερίς το χτίζανε, το βράδυ εγκρεμιζόταν.
Μοιριολογούν οι μάστοροι και κλαιν οι μαθητάδες...»

«Συγκεντρωμένος, συγκροτημένος ο
στρατός ενώ ήταν, δεν έκανε καιρό για
τα καράβια και στην Αυλίδα μέναμε...»

Η αναχνύριση: Η ευθύνη για τη λύση του προβλήματος πέφτει στον αρχηγό, στον επικεφαλής, από τον οποίο μια υπερφυσική δύναμη απαιτεί ανθρωποθυσία συγγενικού και πολυαγαπημένου προσώπου για να επιτευχθεί το ζητούμενο. Ο μάντης Κάλχας ζητά από τον Αγαμέμνονα να θυσιάσει την κόρη του Ιφιγένεια για να αποπλεύσουν τα πλοία, ενώ ένα πουλί μηνύει στον πρωτομάστορα ότι η γυναίκα του πρέπει να χαθεί για να θεμελιωθεί το γεφύρι.

«Κι ο Κάλχας, ο μάντης, ενώ εμείς δε βρίσκαμε άκρη, μας έδωσε χρησμό: την Ιφιγένεια, την κόρη μου, θυσία να την προσφέρω στην Άρτεμη που εδώ 'χει το ναό της, και τότε, καθώς είπε, και ταξίδι μα και της Τροίας το γκρέμισμα θα γίνει...»

Πουλάκι edιάβη κι έκατσε αντίκρυ στο ποτάμι, δεν εκελάηδε σαν πουλί, μήδε σα χελιδόνι, παρά εκελάηδε κι έλεγε, ανθρωπινή λαλίτσα: «Α δε στοιχειώσετε άνθρωπο, γιοφύρι δε στεριώνει, και μη στοιχειώσετε ορφανό, μη ξένο, μη διαβάτη, παρά του πρωτομάστορα την όμορφη γυναίκα...»

Η τραχική ειρωνεία: Τα δύο νεαρά θύματα αγνοούν αυτό που όλοι οι υπόλοιποι γνωρίζουν και με προθυμία φτάνουν στον τόπο της θυσίας. Η Ιφιγένεια έρχεται για να παντρευτεί τον Αχιλλέα, παραδурμένη από το ψέμα του πατέρα της. Η γυναίκα του πρωτομάστορα κατεβαίνει στα θεμέλια του γεφυριού για να βρει το δαχτυλίδι που του έπεσε και τόσο τον έχει στενοχωρήσει.

Η Ιφιγένεια και η Λυγερή εκλιπαρούν για τη ζωή τους μόλις καταλαβαίνουν τι πρόκειται να τους συμβεί.

«...στα γόνατά σου κρεμνώ από βένα το κορμί μου... και ικετεύω. Θάνατο πρόωρο μη μου δώσεις... πόνεσέ με, λυπήσου τη ζωή μου.»

«Τράβα, καλέ μ', τον άλυσο, τράβα την αλυσίδα, τι όλον τον κόσμο ανάχειρα και τίποτες δεν ήβρα...»

Στο τέλος, όμως, αποδέχονται την σκληρή μοίρα τους και για το συλλογικό καλό δέχονται οικειοθελώς να θυσιαστούν.

«Πατέρα, ήρθα σ' εμένα, για την πατρίδα, για όλη την Ελλάδα αυτοθέλητα δίνω το κορμί μου... πηγαίνω τώρα, σωτηρία στους Έλληνες να δώσω νικηφόρα.»

«Αν τρέμουν τ' άγρια βουνά να τρέμει το γιοφύρι, κι αν πέφτουν τ' άγρια πουλιά να πέφτουν οι διαβάτες...»

Βέβαια υπάρχει μια σημαντική διαφορά ανάμεσα στα δύο κείμενα που πρέπει να αναφέρουμε.

Την τελευταία στιγμή η θεά Άρτεμις σώζει την Ιφιγένεια και στη θέση της θυσιάζεται μια ελαφίνα.

Ενώ, η γυναίκα του πρωτομάστορα δε γλυτώνει, «στοιχειώνεται» στα θεμέλια του γεφυριού, όπως ήταν στο «ριζικό» της να συμβεί.

Η εξομολόγηση της γυναίκας του πρωτομάστορα

«Αλίμονο στη μοίρα μας, κρίμα στο ριζικό μας! Οι αδερφές μου έχτισαν η μια το Δούναβη κι η άλλη τον Αφράτη. Νόμισα ότι ξέφυγα από το πεπρωμένο μου γιατί η αγάπη του άντρα μου θα με έσωζε. Τι προδοσία!

Κατάρρα σε όλους σας! Με φέρατε εδώ με δόλο γιατί θέλετε το γεφύρι σας κι εμένα δε με λυπάστε. Να μην το χαρείτε! Να τρέμει και να πέφτουν οι διαβάτες... Εκδίκηση ζητώ για αυτή την αδικία.

Ο αδερφός μου; Είναι στη ξενιτιά. Μα αν τύχει και περάσει; Την κατάρρα μου πίσω παίρνω. Θυσία θα γίνω και το γεφύρι θα στεριώσει, το αίμα μου θα το κάνει γερό και ασφαλές για τους διαβάτες.»